

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cantvs II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

deor, aut leui saltem desiderio ad illud
perendum titillari; Et quadoquidem iam
preces meae potentiores sunt, magisque; ra-
tioni in conspectu tuo conformes; à te enim
promanant, tuque ipse illas requiris; & præ-
tereà quia cum suavitate & gaudio in
Spíritu sancto has meas tibi petitiones

CANCION II.

O cauterium suauel,
O regalada llaga,
O mano blanda o roque delicado,
Que a vida eterna sebe,
Y toda deuda paga,
Matando muerte, en vida los trocado.

EXPOSITIO.

IN præfenti Cantu exponit anima, qua ratione tres sanctissimæ Trinitatis per-
sonæ. PATER, FILIVS, & SPIRITVS SANCTVS sunt illæ, quæ in ea diuinum istud
vniõnis opus efficiunt, vnde *Manus* & *Cauterium* & *Attactum* vna eademque res sub-
stantialiter sunt, sed ista imponuntur illis nomina, eò quod effectui, quem eorum
quodlibet producit proportionaliter conformia sunt. *Cauterium* SPIRITVS SAN-
CTVS est, *Manus* ETERNVS PATER, *Attactus* denique FILIVS. Atque ita magnificat
& exalrat hoc loco anima PATREM, FILIVM & SPIRITVM SANCTVM, tria ingen-
tia dona ac bona, quæ in ea operatur celebrando; eo quod iam mortem suam in vitam
transmutariteam, in se transformando. Primum donum est; *Delicata plaga*, & istud
Spiritui sancto adscribit, & propterea appellat illam *Cauterium*. Secundum est æter-
næ vitæ gustus, & donum istud attribuit Filio, ac idcirco vocat illum *Tactum delicatum*.
Tertium tandem est *Donum*, quo abundè animæ satisfactum est, & hoc Patri adscri-
bit; & propterea appellat illum *Manum blandam*. Et quanquam nominet hoc loco tres
Personas diuinas propter effectuum proprietates; cum vnâ tamen solummodo lo-
quitur *Essentia* dicens: *Mortem in vitam transmūtasti*, vniuersæ enim Personæ diuinæ ope-
ratur in vnum, & vniuersa vni adscribit, & omnia omnibus.

VERSVS I.

O cauterium suauel!

IN Deuteronomij libro ait Moyses Deū
Dominum nostrum ignem esse consu-
mentem: ignem videlicet amoris, qui cum
infinitæ sit virtutis, supra omnē existima-
tionē consumere potest, magnaq; cū vio-
lentiā quidquid attigerit comburendo in
se transformare. Verum tamen vnumquē-
que secundum quod eum repererit aptū,

offero, cum iam iudiciū meum à facie tu^a
egrediarur; hoc est, quando iam prece^s
magni pendis & audis: abrumpe subtilem
huius vitæ telam, vt te cum ea, quam optat
anima mea plenitudine & satietate, absq;
limite & sine ab hinc diligere possim.

SENSVS.

O cauterium suauel!
O delicatam plagam!
O manum blandam! O attactum delicatum
Aeternam qui vitam sapit
Et omne debitum excoluit
Occidendo mortem in vitam transmūtasti.

adurit quosdam plus, quosdam verò mi-
nus, & prætereà tantum quantum ipsi pla-
cet, & qua ratione, & quando ipsi placet,
& cū ipse immensus sit amoris ignis, quā-
do illi placet aliquāto arctius attactu pre-
mere animam; adeo immensus est ardor
ipsius, vt arbitretur anima se super vniuersos
mundi ardores exardescere. Et pro-
pterea *Tactum* istum *Cauterium* appellat; eo
quod in ipso ignis intensior sit magisque
radicatus, & concentratus, vnde & vehe-

Oo mentio-

3.
mizis
rlice

vera
stica

IVT

124

mentioſiorem ardoris producit effectū cauteris ignitis. Cū autem iſte Diuinus ignis transformauerit in ſe animam, non ſolum ſentit ipſa cauterium, ſed tota effecta eſt quoddam cauterium ignis vehementis. Eſtque res profeſſo admiratione digna, quod cum diuinus iſte ignis tam ſit vehemens ac conſumens, vt multo cū faciliori negotio mille in nihilū redigeret mūdōs, quam elementaris ignis paleam vnā; non tamen conſumat deſtruatque ſpiritus, in quibus ardet: ſed iuxta vitū ardorisque ipſorum menſuram, illos oblectet & deſicet, ſuauiſſime in ipſis ſecundum vires quas illis contulit ardendo. Quem admodum in actibus Apoſtolorum eueniſſe legimus, vbi cum ignis iſte magna eum vehementia fuiſſet delapſus, adſiſſit diſcipulos qui (vt S. Gregorius ait) ſuauiſſime intus arſerunt, idipſum etiam eſt quod canit Eccleſia. *Aduenit ignis diuinus, non comburens, ſed illuminans; non conſumens, ſed lucens.* Cum enim communicationū iſtarum finis ſit, ſublimare & magnificare animam, non eam cauterium hoc premit; ſed potius dilatat, non illam ſiligit, ſed oblectat, illuminat & dicit, & propterea vocat illud *Suaue*.

44.1.3.

Atque ita ſœlix anima quæ in ſignem hęc fortē adepta eſt vt iſtud obtineat cauteriū, omnia nouit, omnia guſtat, quidquid liber facit & proſperatur, nulluſque coram ea præualeat, aut eam attingit, hęc eſt enim illa anima, de qua Apoſtolus ait. *Spiritualis autem iudicat omnia, & ipſe à nemine iudicatur.* Et alio loco. *Omnia ſcrutatur etiam profunda Dei.* O ingens gloria veſtra animæ quæ ad iſtum ſupremum ignem peruenire dignæ fuiſtis! qui cum infinita virtute ad vos conſumendas & in nihilum redigendas polleat, non vos conſumendo, imenſe vos in gloria conſumat. Nec mirandum eſt, nonnullas animas ad hunc

2. Cor. 2.

15.

1. Cor. 2.

19.

uſque gradum à Deo prouehi, cum ipſe ſolus ſit, qui nonnullis in rebus in ſtupendis effectibus producendis ſingulariſſe eſt. Cū itaque cauterium iſtud ad eō ſuaue ſit, quæ admodum hoc loco explicatum eſt, quæ tantis puram delitijs affluet anima tam potenti igne aduſta? unde rem hanc cupiens exprimere anima, eam retinet, ſatiſque illi eſt amplificationem eius & exiſtimationem, iſto iudicare dicendi modo. O dicendo. *O delicatam plagam.*

V E R S V S II.

O delicatam plagam.

Vulneri huic ipſemet, qui illud inferre medetur, dumque illud in ſiſtigit ſanat, quæ res ſimilis eſt, aliqua ratione ferro naturali igne ſucceſſo; quod cum vulneri ſuperponitur maius illud efficit, facitque, vt id quod prius erat vulnus ferro vel aliquo alio modo in ſiſtigit, iā vulnus ignis euadat: quod ſi pluries idem ferrum vulneri ſuperponeret, maius ignis vulnus fieret, donec deſtrueretur ſubiectum. Ad eundem modum, iſtud amoris diuini cauterium vulnus illud amoris, quod animæ intulerat ſanat, & quotieſcunque iterato cauteriū iſtud applicat, maius efficit vulnus. Amoris quippe medicina eſt, re ſauciatam denuo ſauciare, donec tota anima in vulnus amoris conuertatur. Hocque modo, tota iam vnū amoris vulnus eſt facta, tota eſt ſana in amorem transformata & in amore vulnerata. In hoc quippe euentu ille qui magis plagatus eſt, magis eſt ſanus; qui verò totus eſt plagatus, totus eſt omnino ſanus. Nec quia hæc anima tota iam ſit ſauciata, & tota ſana, propterea cauterium munus ſuum quod eſt, amore ſauciare non exercet: ſed tunc iam,

iam, potius delinit & oblectat sanatum vulnus, modo nuper explicato: & preciperea ait. *O delicatam plagam*, quæ tanto tuavior delicioſiorque eſt, quanto à ſublimiori & eminentiori amoris igne effeſta eſt. Cùm enim vulnus iſtud Spiritus ſanctus ad animam oblectandam inſiſſerit; deſideriumque ac voluntas ipſius eam oblectandi ſit ingens; neceſſe etiam eſt vulnus eſſe permagnum, vt anima cui inſiſtitur, maximoperè delitijs deliniatur. O fortunatum vulnus! illius effeſtum manu, qui non nouit niſi ſanare. O felix nimium que felix plaga! quandoquidem non ob aliud fuiſti inſiſta, niſi vt ſua uitate delitijsque permulceres animam. Ingens vulnus eſt, quia immenſus eſt qui illud inſiſtit: ingentes quoque ipſius delitiæ; quoniam inſinitus eſt amoris ignis. Ergo delicatâ plagam! & eò ſublimius delicatam, quo intimius animæ centrum, cauterium amoris attingit, quidquid inſammari potuit inſammando, vt quidquid oblectari potuit oblectaret. Cauterium & vulnus iſtud, quantum ego arbitror, eſt ſupremus qui in hoc ſtatu obtineri poteſt gradus. Multi tamen alij reperiuntur modi, qui neque ad hunc perueniunt, nec huic ſunt ſimiles. Hoc enim cauterium à diuinitatis in anima actu, abſque forma, aut aliqua formali aut imaginaria figura promanar.

Cauterium
hæc
in
anima
actus
promanar.

Alius quoque animam cauterio adredendi modus ſublimiſſimus contingere ſolet, ſi que hoc modo. Euenit, vt dum anima amore iſto ſagrat (quanquam non ita cauteriata ſit, vt eam hic deſcripſimus, licet vt huiusmodi ſit, ad ea quæ iam dicturi ſumus percipienda, plurimum expediat) uenit inquam, vt ſentiat anima, ſe ab aliquo tranſſigi Seraphino, ardentiffimo amore inſincto telo tranſuerberante

illam carbone iſto accenſo, vel vt melius dicâ, cauterium ei ſublimi modo inuente flamma illa; tunc verò in iſta cauterij inuſtione, tranſſixa anima celeriter erumpit flamma, & impetu vehementi in ſublime aſſurgit (ad eum modum, quo in ardentiffimo clibano, aut fornace, cum mouentur aut vertuntur ligna, efferueſcit flamma, igniſque inardescit) & tunc ſentit anima vulnus iſtud cum voluptate, omnem æſtimationem ponderationemque ſuperante. Nam præterquam quod tota reuoluitur, & commouetur; eo quo commouetur tempore, atque ad ignis ipſius vehementem motionem (in quo igne immenſus eſt amoris ardor, & liquefactio, vulnus perfectum, & herba, qua viuaciter attemperatum fuerat ferrum, efficaciffima) ſentit anima profundum ſpiritus ſui centrum tranſuerberatum, puriſſimamque ac perfectiſſimam delectationem, quæ nullis vt par eſt, verbis exprimi poteſt. Sentit tibi veluti granum ſinapis minutiſſimum, viuaciſſimum, & ardentiffimum, in intimo ſpiritus corde (quod eſt vulneris ſcopus & punctum, in quo ſubſtantia virtusque herbæ reperitur) indeque per vniuerſas ſpirituales animæ venas, iuxta ardoris vires & efficaciam delicatiſſime deriuari & deſtuere percipit, adeoque excreſcere, inualeſcere, ac perfici ſentit amorem, vt in ea ignis maria vniuerſa amore inundantia eſſe videatur. De ijs porrò quibus in hoc ſtatu fruitur anima, nil aliud ſuper eſt dicendum, niſi quod tunc experitur anima, quam rectè comparatum ſit in Euangelio regnum cælorum grano ſinapis, quod ob ingentem, quo præditum eſt calorem, eſt ita exiguum ſit, in magnam excreſcit arborem: *Math. 13. ſimile eſt regnum cælorum grano ſinapis, quod minimum quidem eſt omnibus ſeminibus: cum*

Stupentia
plane
Seraphi
huius
vulneris
affectus.

3.
minis
ruce

era
stica

IVT

29

autem creuerit, maius est omnibus oleis, & sic arbor, ita ut volucres Cœli veniant, & habitent in ramis eius. animaduertit siquidem hic anima, se veluti immensum amoris ignem

*Pauca huc
anima
perueniit.*

esse effectam. Pauca animæ huc perueniunt, nonnullæ tamen peruenerunt: illorum præsertim quorum virtus ac spiritus in sibi succedentes filios diffundi debuit, conferente Deo. diuitias ac valorem capiti, iuxta futuram domus seu familiæ in primitiis spiritus successionem.

Sed iam ad Seraphini illius opus reuertamur, quod reuera nihil aliud est, quam sauciare & vulnerare: quare si aliquando effectus aliquis foras ad corporeum sensum prodire permittatur; iuxta quod interius vulnus in fluxit (id est, Seraphin) patitur exterius vulnus; quemadmodum euenit cum sanctum Franciscum Seraphinus plagis insigniuit; nam cum animam ipsius sauciasset amore, vulnere eodem modo foras profiliit. Nul- lum siquidem fauorem præstat Deus corpori, quin primatio eum animæ conferat; tunc verò, quo vehementior fuerit delectatio amorisque vis, qui in interioribus vulnus producit, eo intensior est dolor exterioris plagæ: crescentq; vno, crescit & aliud. Hoc autem isto modo fit, cum istæ animæ repurgatæ sint, ac in Deo fortes, illarum spiritus fortis & sanus, spiritu forti & dulci Dei delectatur, qui tamen ipsorum infirmitati corruptibilique carni, dolorem infert & cruciatum. Vnde res est profus. stupenda, sentire augeri dolorem per dulcedinem. Quod miraculum probè agnouit Iob in suis vulneribus, quando dixit Deo. Reuersusque mirabiliter me

*Iob. 10. 36.
Ps. 30. 20.*

crucias. Nam reuera ingens prodigium est; resque diuina munificentia ac suauitate, quam abscondit timentibus se, digna, tanto nimirum maiorem gustum & delicias impertiti; quanto aciores dolores ac

cruciatu sustententur. O immensa magnitudo quæ in omnibus tyam prodit omnipotentiam. Quis posset Domine dulcedinem in medijs amaritudinibus producere, in medijs cruciatibus oblectare! O delicatam plagam. Quandoquidem tanto suuuius deliniris, quanto maiora tuum vulnus capit incrementa. Sed quando vulnus animæ soli inferitur, nec exterius communicatur, tunc multo intensius sublimiusq; esse potest: cū enim caro frantum sit spiritus, quando ipsius bona carni communicantur, retrahit ipsa frantum, & pernicis equi huius ora coëctet, ac ingentes ipsius spiritus viuacitatemque compescit; Corpus siquidem quod cor-
rumptur, aggrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum, spiritalem, multa cogitantem. Proinde qui corporeis sensibus nimis inniti voluerit, non admodum spiritualis euadet. Hæc propter eos dico, qui solo vilis abiectione sensus conatu & operatione, se ad spiritus vires sublimitatemque peruenturos arbitratur. Nō peruenitur certè illuc nisi quādo corporeus sensus remanet foris. Diuersa tamen res ab ista, cū aliquod sentimentum affectus à spiritu deriuatur in sensum: hæc enim in re plurimum spiritus interuenire potest, quemadmodū in sancto Paulo videre licet, cuius summus dolorum Christi sensus in corpus redundabat, sicut ipse ad Galatas scribens significat dicens: Ego enim stigmata Domini Iesu in corpore meo porto. Vnde qualis est plaga & cauterium, talis etiam erit manus, quæ hūc operi, intenta est. Et qualis Artaxus, talis qui eum producit. Quam rem subsequenti versu ostendit Anima eum ait. O manum blandam! O

Attactum delicatum!

VERSVS III.

*O manum blandam!**O attractum delicatum!*

O Manu, quæ cum non minus generosa sis quam potens & opulenta, potenter mihi tribuis dona. *O manum blandam*, tanto animum isti blandiorem mollioremque dum eam suaviter attrahis; quanto, si illam aliquo modo premeres grauius, formidabiliorem; totum enim in abyssum præcipitaret orbem; quandoquidem dum respicis terram, facis eam tremere, pauescunt gentes; & conuertuntur montes. Ergo iterum *manum blandam*, quæ sicuti lobo dura fuisti & seuera, eò quod eum tam asperè tetigeris; ita dum eam leniter super animam meam multumque gratiose ac amabiliter demittis, tantò mihi es blandior & suauior, quanto illi fuisti durior, amplius dulciori amore me contrèctans, quam illum rigore tetigisti. Tu enim occidis & viuificas, & non est qui tuas effugiat manus. Sed tu O vita diuina, nunquam occidis, nisi vt viuifices; sicuti nunquam faucias, nisi vt sanes, fauciasti me vt sanares me. *O manus diuina!* maciasti in me, quod me mortuam detinebat absque Dei vita, quâ me nunc viuere conspicio. Hoc autem liberalitate generosæ gratiæ tuæ erga me fecisti, interueniente *Attractu* splendoris gloriæ tuæ, figuræque substantiæ tuæ; qui est vnigenitus Filius tuus, quo tetigisti me; in quo (cum ipse sit Sapiencia tua) à fine vsque ad finem fortiter propter ipsius puritatem attingis. Ergo *Attractus* delicate Verbum Filii Dei, qui ob diuinæ essentiæ tuæ subtilitatem, subtiliter animæ meæ penetras

substantiam, & dum eam delicate molli-terque tangis, totam eam in diuinos suauitatum nunquam in terra Chanaan auditatum, neque in Teman visarum modos absorbes. O igitur multum & inligniter mihi delicate *Attractus* verbi! cum subuersis montibus, petrisque in monte Oreb potentis virtutisque tuæ umbra, quæ te præcedebat; contritis, te sentiendum in sibilo auræ tenuis & delicatæ, Prophetæ tribuisti. O tenuis aura, dic quæso cum tam tremendus sis & potens, qua ratione subtiliter delicateque tangis? O felix & nimium felix anima, quam cum ita metuendus sis & potens, delicate molliterque tetigeris! Enarra tu ò anima, rem hanc mundo, sed potius file, non enim ipse auram tenuem delicatamque nouit, sed neque tibi aures præbebit, neque enim huiusmodi celsitudines recipere valet. O Deus meus & vita mea! illi te in attractu tuo sentient & videbunt, qui sese extenuauerint, benè sibi consentiente subtili cum subtili; quos tu eo subtilius delicatiusque tangis, quo manens in animæ subtilitate absconditus ipsos ab omnibus creatis rebus, ac earum vestigijs ab alienatos, potentius abscondis in abscondito faciei tuæ à conturbatione hominum. Ergo iterum, & multoties delicate *Attractus*, qui subtilitatis tuæ vi, conlumis animam, eamque ab vniuersis alijs tactibus separas, tibi soli adiudicas, tamque delicatum in ea effectum sensumque tui relinquis, vt cæterarum omnium rerum, siue inferiorum, siue superiorum Tactus, rudes illi spiritiq; videantur; imò ipso eorum aspectu offendatur, graueque illi & permolestum sit de illis agere, aut eos vel leuiter delibare.

Eo res latior capaciorque est, quo fuerit subtilior: & eo magis sui diffusiuæ est; & communicatiua, quo magis fuerit subtilis & delicata. O ergo *Attractus* delicate! qui eo

Oo 3 copio

Baruch 5.
22.3. Reg. 19.
13.Quinam
diuina huius
manus
attractus
experientia
sunt

Ps. 30. 22.

mizis
ruceera
sticaVT
24

copiosius te infundis, quo subtilior es. Iam animæ meæ vasculum, propter attractum tuum, simplex est, purum, tuique capax. *O igitur attractus delicate!* in quo cum nihil materiale percipiatur, eò tamen amplius profundiusque tangis animã, ex humana mutando eam in diuinam; quo diuinum tuum esse, quo illã tangis, ab omni modo magis est alienum, & ab omni formarum figurarumque cortice liberum & expeditum. O ergo postremo *Attractus delicate & nimis delicate*, quandoquidem simplicissima purissimaque essentia tua (quæ quoniam infinita est, infinite est subtilis & delicata) tangis animã. Et propterea subiungitur. *Aeternam qui vitam sapit.*

VERSUS IV.

Aeternam qui vitam sapit.

Quamuis non in gradu perfecto & consummato; tandem tamen, est quædam æternæ vitæ prælibatio & sapor (quemadmodum superius dictum est) qui in isto Dei attractu degustatur. Nec rem hanc ita se habere, incredibile est: credendo (sicuti credendum est) *Attractum* istum substantialissimum esse, substantiamque diuinam animæ tangere substantiam ad quem attractum multi sancti in hac vita perueniunt. Vnde delectationis suauitatisque, quæ in attractu isto præcipitur subtilitas nequit verbis explicari: nec ego de ea verba facere vellem, ne existimeretur, nil eam amplius esse, quam id quod verbis effertur: sed neque suppetunt verba, ad res diuinas adeo sublimes, cuiusmodi sunt, quas istæ animæ experiuntur, dilucidandas & nominandas: quarum proprium idioma est, ut ille qui eas percipit, sibi

Multi sancti ad attractum istum diuinum in hac vita perueniunt.

ipsas intelligat, sentiat, ijs fruatur, & sentio inuoluatur. Optime siquidem in hoc statu animaduertit anima, huiusmodi res quodammodo esse instar calculi illius, quem S. Ioannes vincenti dandum dixit: *Vincenti habeo calculum candidum, & in calculo nomen nouum scriptum quod nemo scit, nisi qui accipit.* Vnde hoc solum in veritate dici potest: *Aeternam qui vitam sapit.* Etsi enim attractu isto in hac vita non ea, qua in sempiterna gloria fruamur perfectione; nihilominus tamè attractus iste, cum ipsius Dei sit, æternam sapit redoletque vitam. Atque ita admirabili quodam modo & participatio, ne, vniuersas res diuinas degustat, comunicaturque; illi fortitudo, sapientia & amor, pulchritudo, gratia & bonitas. Cum enim Deus sit hæc omnia, in vno solo ipse attractu, eminenti quodam modo cuncta hæc degustat. Et ex isto animæ bono non nihil interdum vnctionis spiritus in corpus deriuatur, videturque ossa ipsa penetrare, secundum illud quod David ait: *Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tui?* Et quoniam, quidquid hac de re dici potest minus est, sat est dicere *Aeternam qui vitam sapit.*

VERSUS V.

Et omne debitum exoluit.

Necesse est hoc loco explicare, quæ sunt debita ista, quæ sibi in hoc statu exoluta sentit anima? Et sciendum est, animas quæ ad Regnum istud perueniunt, multos ut plurimum labores & afflictionesque superasse: nam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum, quæ iam in hoc statu præterierunt.

Illi porro qui ad vnionem diuinam perueniunt

CANTVS II. VERSVS V.

uenturi sunt, multiplices afflictiones & tentationes sensus: necnon labores, tribulationes, tentationes, tenebras & angustias spiritus patiuntur, vt hoc modo ambarum partium istarum purgatio perficiatur, secundum ea, quæ in montis Carmeli Ascensu & in Nocte obscura diximus. Istarum autem tribulationum causa est, quia notitiæ & delicie diuinæ nequeunt recte collocari stabilitique in anima, nisi prius sensus & spiritus ipsius optimè fuerint repurgati & attenuati. Et quoniam tribulationes & vitæ asperitates repurgant & extenuant sensum & afflictiones, tentationes, tenebræ, & angustie attenuant & disponunt spiritum; ad obrinendam transformationem in Deum, expedit tribulationes istas pati, & superare (sicut euenit illis, qui enim in altera vita per purgatorij penas visuri sunt) quosdam in intensiori gradu, quosdam verò in remissioni: quosdam breuiori, quosdam verò diuturniori tempore, secundum vniuersi gradus, ad quos voluerit eos Deus prouehere; & secundum id, quod ipsi repurgandū habuerint. Per tribulationes istas quibus exercet Deus animam & sensum, acquirit ipsa per amaritudinem virtutes, fortitudinem ac perfectionem. Nam virtus in infirmitate perficitur, vt inquit Apostolus & afflictionum passionumque; exercitio excolitur; neque enim ferrum artificis ideæ deseriuit potest, nisi ignis malleiq; interuentu, quod non sine ferri detrimento, quantum ad id quod prius erat, fieri potest. Hoc enim modo se à Deo edoctum fuisse ait Ieremias: *De excelsu misit ignem in ossibus meis, & erudiuit me.* De malleo quoque ait, *Cassidissime, Domine, & eruditus sum.* Quam obrem Ecclesiast, dicit, *Qui non est tentatus quid scit?*

Obseruare hoc loco acuratè oportet, cur adeò exiguus sit eorum numerus, qui

ad tam sublimem statum perueniant? Huius rei hæc est ratio, quia in tam sublimi excelsuque quod deus auspiciatur opere, multi debiles sunt & infirmi, qui confestim fugiunt laborem, nec vel minimam sustinere desolationem mortificationemque volunt, neque solida cum patientia operari. Hinc est, quod cum non reperiatur eos in suscipiendo beneficio, quod illis, eos excolendo, impendebat fortes ac constantes in repurgandis illis, & è puluere terræ subleuandis minimè progrediatur, ad quam rem maior fortitudo & cōstantia requirebatur. Vnde hominibus istis, qui minora sufferre recusant, neque se lubdere ad ea sustinenda volunt, illud Ieremias dicit potest. *Si cum pedibus currens laborasti, quomodo contendere poteris cum equo cum autem in terra pacis securus fueris, quid facies in superbia Iordanis?* Quod perinde est ac si dixisset, si tu in tribulationibus, quæ ordinario & humano cursu eueniunt omnibus viuentibus, adeo parco breuique passu gradiebaris, vt tibi currendum esset, magnamque te afflictionem ac laborem subire arbitraberis; qua ratione equi passus assequi poteris? quod nihil aliud est, quam vulgariū ceterisque hominibus communium tribulationum metas transilire, aliasque vehementiores, ac velociores subire? Et si tu nolueris inferre bellum paci, gustibusque terræ tuæ; id est sensualitati tuæ, sed pacem consolationemque ipsius peroptas, quid facies in superbia Iordanis? hoc est, qua ratione præcipites vehementesque tribulationum & laborum spiritus aquas, quæ interiores sunt, sustinebis? O animæ, quæ tutam & consolatam viuere optatis? si agnosceretis, quam expediat vobis afflictiones sustinere, vt ad istum peruenire statum possitis; quantæque sit utilitatis, passionum.

eorum numerus qui ad id sublimem perueniunt statum?

Ierem. 22. 5

Pulchrum ad afflictiones tolerandas adhibere.

minis luce

erastica

III

24

tionum tolerantia, & mortificatio ad obtinenda tam sublimia bona: nullo modo in quapiam re consolationem quaereretis: quin potius crucem felle acetoque puro delibutam portaretis, magis que id ad scriberetis felicitati considerando, quod isto modo, mundo, & vobis ipsis emoriendo, Deo in spiritus delicijs viueretis; & æquanimiter exteriora sustinendo, mereremini, vt Deus conijceret in vos oculos, ad vos emundandas & interius à tribulationibus spiritualibus repurgandas. Multa quippe obsequia Deo præstitisse necesse est, multamque habuisse patientiam & constantiam ac Deo placitam duxisse vitam eos, quibus huiusmodi gratiam collaturus est. Vnde Angelus Sancto Tobie dixit. Quod quia acceptus erat Deo; ideo gratiam illam consecutus fuisset, vt tribulatione affligeretur. *Et quia acceptus eras Deo, necess. fuit vt tentatio probaret te, vt eum amplius probaret, præstantioresque illi impenderet fauores. Et sic (an scriptura) post tribulationes superatas residuum vitæ suæ cum in gaudio exegisse. Idem videre licet in Iobo, quem postea quam in præsentia bonorum malorumque spirituum in seruum suum acceptasset: confestim hanc illi præstitit gratiam, vt duras illas immitteret ei tribulationes, vt postmodum illum sublimaret: quem admodum & fecit, multo eum amplius quam antea, spiritualiter temporaliterque exaltado. Hoc modo se gerit Deus cum ijs, quos secundum meliorationem magis principalem, præ alijs euehere cupit: permittit illos nimirum interius exteriusque tentari, affligi, cruciari, & repurgari; idque in supremo quo fieri potest gradu, vt illos, conferendo eis cum sua sapientia vnionem, Deificet; qui est sublimissimus omnium status: prius tamen eos hac ipsa repurgando sapientiã, secundum quod ob-*

seruauit David dicens: sapientiam Domini, argentum esse igne examinatum, in terra carnis nostræ probatum & purgatum. Nec est cur diutius immoremur, explicando qua ratione quælibet istarum purgationum fiat, vt ad istam diuinam sapientiã possit perueniri: quæ in hoc mortalitatis vitæ statu est velut argentum: quod licet defæcatissimum sit, nunquam ad pretiosissimi auri perfectionem perueniet, quod pro statu gloriæ reseruat.

Quapropter non mediocriter expedit animæ, tribulationes istas, exteriores quoque & interiores, spirituales & corporales, maiores & minores afflictiones, magna cum constantia & patientia sustinere. Vniuersas eas veluti de manu Dei ad utilitatem remediumque suum permissas acceptando, nec eas declinando, cum lint sanitas animæ, quem admodum consilium Sapiens dicens. *Si spiritus potestatem habuerit ascendit super te, locum tuum ne dimiserit (hoc est locum situmque cordis tui, qui est tribulatio illa) quia curatio faciet te esse peccata maxima: id est peccatorum imperfectiorumque tuarum filium (quod est consuetudo praua) ne vltius respans præscindet. Vnde interiores angustia & afflictiones, prauos imperfectosque animæ habitus extinguunt & repurgant. Quam ob causam magni beneficii imitari reputare debet, quos Dominus interioribus illi afflictiones immiserit; recogitando, exiguum esse illorum numerum qui isto sine pati promerentur, vt tam excelsum consequantur statum, ac est, per passiones & afflictiones consummari.*

Cum itaque venit hoc loco in mentem animæ, cumulatè sibi hic omnes prædictos persolui labores (quando quidem iam: *Sicut tenebra eius, ita & lumen eius*) & quod sicut particeps fuit tribulationum, ita nunc est consolationum: omnes præterea

interiores exterioresque afflictiones bonis diuinis copiosissimè remuneratas sibi esse, ita vt nullam fuerit passa tribulationem; cui non ingens præmium correspondeat: palam fatetur in hoc versu, abundè sibi satisfactum esse, dicens:

Et omne debitum exoluit.

Sicut etiam Dauid hoc suo versu canit dicens. *Quantas offendisti mihi tribulationes multas & malas, & conuersus iustificasti me: & de abyssu terra iterum reduxisti me: Multiplicasti magnificentiam tuam, & conuersus consolatus es me.* Atque hoc modo anima ista, quæ pius extra portas Palatii Dei morabatur (velut Mardocheus in plateis Susana vitæ suæ discrimen deplorans cilicio indutus, nec vestem à Regina Esther sibi transmissam admittens, nulloque propter obsequia Regi præstita, & fide in honore & vita Regia tuenda egregiè probatam præmio insignitus) prætituta die omnium suorum obsequiorum ac afflictionum remunerationem accipit, neque permittitur duntaxat interiora Palatii subire, vestibisque Regiis induta præstans Regi adstare, sed etiam imponitur capiti eius diadema, & tanquam alteri Esther confertur Regni possessio, vt quidquid voluerit, in sui sponsi faciat regno. Quidquid enim homines status istius voluerint obtinent, vniuersumque debitum, abunde est illis persolutum, extirpatisiam & interfectis appetituum suorum inimicis, qui vita eos priuare moliebantur, etiam in Deo viuendo. Propterea quippe cor festim subiungit anima.

Occidendo mortem in vitam transmutasti.

VERSUS VI.

Occidendo mortem in vitam transmutasti.

Mors nihil aliud est, quam vitæ priuatio: statim enim ac aduenit vita, nullum quantum ad spiritualia spectat, mortis superest vestigium. In duplici differentia vita reperitur, quarum vna Beatifica est, quæ in Deo videndo est sita: & hanc naturalis & corporea mors præcedere debet, sicut Sanctus Paulus ait. *Simus enim quoniam si terrestri domus nostra, huius habitationis dissoluatur, quod ædificationem ex Deo habemus, domum non mansuetam æternam in celis.* Alia est vita spiritualis perfecta, quæ nil aliud est, quam Dei per vnionem amoris possessio: hæc autem vita, vitiorum omnium & appetituum mortificatione obtinetur. Et quousque hoc fiat, non potest ad vitæ istius spiritualis vnionis cum Deo perfectionem perueniri: quemadmodum etiam Sanctus Paulus his verbis asserit. *Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.* Vnde obseruandum est id, quod hoc loco mortem appellat anima, veterem esse hominem, vsum videlicet Potentiarum, Memoriarum, Intellectus, & Voluntatis circa sæculi res occupatarum, necnon appetituum vsum, creaturarum delectationibus deditorum. Quæ vniuersa vitæ veteris (quæ est nouæ vitæ, scilicet spiritualis interitus) exercitatio sunt, qua nequaquam viuere valebit perfectè anima, nisi etiam veteri homini perfectè moriatur, sicut Apostolus admonet dicens: *Expoliantes vos veterem*

Pp seram

minis
ruce

era
stica

III
24

Duplex
vita reperi-
tur, Beati-
fica &
spiritualis
perfecta.
2. Cor. 5. 2.

Quid sit
vita spiri-
tualis per-
fecta?

Rom. 8. 13.

Quid sit
veteris ho-
minis

Eph. 4. 22
& ad Cor.
10. 3. 5.

rem, hominem & induentes nouum, qui secundum DEVM creatus est in iustitia & sanctitate. In qua vita noua, quando vnionis cum Deo perfectionem attingit (vt de ea hic loquimur) vniuersi animæ affectus, potentiaque ac operationes ex se imperfectæ & viles, efficiuntur propè diuinæ. Quoniã autem (vt Philolophi docent) omne viuens, operatione sua viuunt: cum anima operationes suas propter vnionem, quam cum Deo habet in Deo habeat, Dei vita viuunt, morsque ipsius in vitam transmutata est. Intellectus namque, qui ante vnionem istam parce cognoscebat; iam ab alio principio superiorisq; ordinis Dei videlicet lumine mouetur & informatur. Voluntas quoque, quæ tepide & remisse prius diligebat, iam nunc in vitam diuini amoris transmutata est; sublimiter enim affectu amoris diuini amat, à Spiritu sancto in quo iam viuunt mora. Sed & memoria, quæ solas creaturarum formas figuræque ex se percipiebat, est etiam mutata, vt in mente habeat annos æternos. Appetitus etiam, qui antea creaturarum pascui inhiabat, nunc oblectatur cibo diuino, ab alio iam principio excitatus (in quo nobilius viuaciusque omnes suauitates reperiuntur) quod est suauitas diuina. Et tandem vniuersi motus & operationes, quas antea habebat anima, à vitæ suæ naturalis & imperfectæ principio; in vnione ista iam sunt in motus diuinos permutatæ. Siquidem iam anima, sicuti vera DEI filia à Spiritu DEI mouetur, quem admodum ait S. Paulus. *Quicumque enim*

Rom. 8. 14 Spiritu Dei aguntur, hii sunt filij Dei. Substantia autem animæ, quanquam Dei substantia non sit, nequit enim in ipsum conuerti, sed cum illi sit vnita, in ipsumque absorpta, Deus est per participationem.

vitæ spiritualis, licet non cum ea, qua in futura vitæ perfectione. Et hoc modo rectè dicit:

Occidendo mortem in vitam transmutasti. Vnde iure merito potest hic dicere anima cum S. Paulo. *Viuo autem iam non ego, viuo in me CHRISTVS.* Et ita id quod mortuum frigidumque huius animæ est, in vitam transmutatur diuinam, absorpta anima in vitam; vt verificetur in ea Apostoli dictum, *absorpta est mors in victoriam.* Et illud Osæ: *Ero mors tua o mors,* dicit Dominus.

Hoc pacto anima, in vitam absorpta, ab omnique eo quod seculare est & temporaneum abalienata; à naturalibus in superdeordinatis libera & expedita, in Cellaria Regis introducit, vbi letatur & exultat in suo dilecto, memor vberum eius super vinum, & dicens, *Nigra sum sed formosa, filia Hierusalem:* natiua liquidem mea nigredo in cælestis Regis transijt pulchritudinem.

Oigitur cauterium ignis quod super omnes ignes infinite vrts, & quo me magis aduris, dulcius iucundiusq; mihi est. O delicatam plagam! suauiorè deliciofiorèque mihi, præ omni mundi salute & delictijs. O manum blandam, blanditates teneritudinesque omnes in immensum excedentem tantò mihi blandiorem mollioremq; quantò me illa arctius premis. O attactum delicatum cuius deliciofitas vniuersarum creaturarum subtilitates ac pulchritudines subtilitate ac elegantia infinito excessu vincit: dulciorque est melle & fauo; quandoquidem vitam æternam sapit: quam eo mihi affluentius prægustandam præbes, quo me intimius tangis; auro denique lapidibusque pretiosis infinite pretiosiorè; siquidem ea exoluis debita, quæ vniuersis rebus alijs perfolui non possent; tu enim mortem in vitam stupendo plane modo permutas.

CANTVS II. VERSVS VI.

In hoc tam perfectæ vitæ statu, semper anima veluti festiua incedit & iucunda, ac ingenti quodam perficitur Dei iubilo, & veluti nouum quoddam semper percipit canticum, lætitiâ, amore, ac excelsi status sui notitiâ permixtum; Et interdum exultans in illa lob verba in spiritu suo prorumpit. *Gloria mea semper inuouabitur, & sicut palma multiplicabit dies.* id est, non permittet *Dav*s veterascere, sicut prius gloriam meam: & ipse dies meos multiplicabit (hoc est merita mea vsque ad cælum) sicut palma germina sua. Quidquid tandem Psalmo 29. dicit Dauid, cantat ipsa intra se Deo, præsertim verò duos illos postremos versus scilicet: *Conuertisti*

placitum meum in gaudium mihi, concidisti secum meum, & circumdedisti me lætitiâ: vt canteat tibi gloria mea & non compungat (in hoc enim statu nullus illam attingit dolor) *Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.* Experitur namque hic anima, tam sollicitum Deum in se delicijs demulcenda, adeoque pretiosis, delicatis ac euisceratis se verbis magnificari ac sublimari sentit; iamque vnum, iam alium ab eo recipere fauorem; vt videatur illi, nullam aliam in mundo superesse animam, cui blandiatur, & quâ oblectet, nec aliqua alia re occupari, sed totum illum esse pro illa sola. Et sic ipsa rem hanc in Canticis fateatur dicens: *Dilectus meus mihi & ego illi.*

Car. 2. 16

CANTVS TERTIVS.

CANCION III.

SENSVS.

*O Lamparas de fuego!
En cuyos resplandores
Las profundas cavernas del sentido,
Que estaua escuro, y ciego,
Con estranos primores
Calor, y luz dan junto a su Querido.*

*O Lampades ignita
In quarum fulgoribus
Profunda sensus cauerne
Obscure prius ac cæci,
In consuetis excellentijs
Calorem lucemque simul suo præbent dilecto.*

EXPLICATIO.

Summè nobis est hic necessarius fauor diuinus, ad Cantus huius profunditatem explicandam, magnaue requiritur Lectoris attentio: nisi enim rerum istarum experimentum habeat, non mediocriter obscura, illi erunt ea de quibus in Cantu isto differitur: sicut è contra, si ista experientia sibi sunt comperta, manifesta illi erunt & iucunda.

In Cantu isto intimas refert gratias anima Sponso suo, pro ingentibus donis, quæ per vnionem cum eo consecuta est: præsertim quia vnione ista mediante, multas sublimissimasque sui ipsius notitias contulit illi, quibus illuminatæ, amoreque inflammatæ ipsius potentia, & sensus, qui ante vnionem hanc obscurus erat & cæcus; Amoris calore ad correspondendum dilecto illustratur, quod & faciunt, eandem ipsam lucem & amorem ei qui eas adeo, diuinorum donorum infusione, amore inflammavit offerendo. Verus siquidem amans, tunc contentus satisfactusque est, cum quidquid est, & valet, & valere potest, & quidquid habet & habere potest, impendit dilecto, & quo istud maius ac præstantius est, eò libentius illud tribuit.

Veri amā
iū proprie
tate.

Pp 2

VER.

minis
ruce

era
stica

VT

28